

Kulturni center Lagos.
Foto: Anja Jerin, 2015.

Utrinek s konference Sharing Cultures 2015.
Foto: Anja Jerin, Lagos, 2015.

POROČILO S 4. KONFERENCE SHARING CULTURES 2015 21.–23. september 2015, Lagos, Algarve, Portugalska

Mesto Lagos, ki leži v zahodnem delu portugalske pokrajine Algarve, je zaradi svojih naravnih danosti in prijaznih ljudi pravi magnet za turiste. Letos je bilo izbrano za partnerja pri organizaciji konference Sharing Cultures 2015, ki je bila med 21. in 23. septembrom 2015 v tamkajšnjem kulturnem centru. To je bila že 4. mednarodna znanstvena konferenca o nesnovni kulturni dediščini, ki v organizaciji nevladne ustanove Green Lines Institute for Sustainable Development¹ s sedežem v mestu Barcelos na Portugalskem poteka vsaki dve leti na eni od izbranih lokacij.²

Nesnovna kulturna dediščina, ki je v Unescovi *Konvenciji o varovanju nesnovne kulturne dediščine* (2003) (v nadaljevanju Konvencija) opredeljena kot prakse, predstavitve, izrazi, znanja, veščine in z njimi povezana orodja, predmeti, izdelki in kulturni prostori, ki jih skupnosti, skupine in posamezniki prepoznavajo kot del svoje kulturne dediščine, je bila glavna tema konference. Svoje poglede na nesnovno kulturno dediščino v luči lastnega dožemanja Konvencije, njenega pomena za varovanje nesnovne kulturne dediščine in tem, ki jih zaobjema, so referenti, ki jih je bilo več kot 50,³ predstavili v treh dneh na vzporednih sejah od jutranjih do poznih popoldanskih ur.

1 http://www.greenlines-institute.org/greenlines-institute/en/en_home.html.

2 Prvič je bila konferenca organizirana leta 2009 na otoku Pico, dve leti pozneje v kraju Tomar, leta 2013 pa v mestu Aveiro na Portugalskem.

3 Konference se je udeležilo več kot 50 referentov iz evropskih (Anglija, Češka, Italija, Madžarska, Poljska, Portugalska, Slovenija, Škotska, Španija, Turčija) in zunajevropskih držav (Avstralija, Kanada, Nova Zelandija, Kitajska, Japonska, Združene države Amerike).

Uvodna seja konference se je začela v ponedeljek, 21. septembra 2015, ko so predstavniki občine s predstavivami mesta Lagos udeležencem približali mesto in življenje v njem. Organizatorji so poudarili, da so glavni cilji konference prikazati udeležencem razumevanje nesnovne kulturne dediščine v različnih državah, nam omogočiti izmenjavo informacij o njenem stanju, varovanju, izkušnjah, problemih in vprašanih ter nadaljevati pogovor o nesnovni kulturni dediščini v sklopu glavnih tem, ki jih poudarja Konvencija. Sledile so seje, ki so po sklopih obravnavale naslednje teme: 1. Ustno izročilo in izrazi, 2. Uprizoritvene umetnosti, 3. Družbene prakse, 4. Tradicionalna obrtna znanja, 5. Upravljanje in promocija nesnovne kulturne dediščine, 6. Avtentičnost nesnovne kulturne dediščine, 7. Nesnovna kulturna dediščina in izobraževanje, 8. Posebna tema: Ekomuzeji, muzeji skupnosti in živeče skupnosti. Prisotni referenti, med njimi so bili številni raziskovalci, ki so zaposleni na različnih univerzah, smo bili ob koncu prvega dne povabljeni na ogled starega dela mesta Lagos, naslednji dan pa smo nadaljevali s sejami po programu konference.

V sklopu 5. teme konference, ki je bila posvečena upravljanju in promociji nesnovne kulturne dediščine, sva s prispevkom *Promotion of the Intangible Cultural Heritage in the Slovene Ethnographic Museum* sodelovali predstavnici slovenskega Koordinatorja varstva žive dediščine (v nadaljevanju Koordinator) Anja Jerin in Nena Židov.⁴ Predstavili sva načine ukvarjanja z nesnovno kulturno dediščino in

4 Od leta 2011 naloge Koordinatorja varstva žive dediščine opravlja Slovenski etnografski muzej.

* Anja Jerin, mag. etn. in kult. antr., viš. kust. dok., Slovenski etnografski muzej, Metelkova 2, 1000 Ljubljana; anja.jerin@etno-muzej.si.

njeno promocijo v okviru rednega dela Slovenskega etnografskega muzeja in v okviru izvajanja nalog nacionalnega Koordinatorja glede na Konvencijo in slovensko zakonodajo. Kot predstavniki Koordinatorja skrbimo predvsem za promocijo slovenske nesnovne kulturne dediščine, ki je vpisana v Register žive dediščine⁵ (v nadaljevanju Register) ali razglašena za živo mojstrovino, kot muzej pa na nesnovno kulturno dediščino gledamo širše in upoštevamo tudi nesnovno kulturno dediščino neslovenskih kultur. Pri tem sva želeli izpostaviti tudi temeljne dileme, s katerimi se redno soočamo. Gre za vprašanja o vrednotenju nesnovne kulturne dediščine ob vpisu v nacionalni Register, ob razglasitvi za živo mojstrovino ali ob oddaji nominacije za vpis na enega od Unescovih seznamov in registra.⁶ Ob tem se moramo zavedati, da smo samo opazovalci trenutnega stanja nesnovne kulturne dediščine in s svojo prisotnostjo ne smemo vplivati na njen razvoj oziroma povzročiti njene »zamrznitve«. Zato ocenjujemo, da so etnografski muzeji lahko zelo primerne ustanove za promocijo nesnovne kulturne dediščine, ki se organsko vključujejo v delovanje njenih nosilcev. Ukvarjanje z nesnovno kulturno dediščino po določilih Konvencije in slovenske zakonodaje pa ni vedno v skladu z našimi strokovnimi pogledi.

5 http://www.mk.gov.si/si/storitve/razvidi_evidence_in_registri/register_zive_kulturne_dediscine/seznam_registriranih_enot_zive_kulturne_dediscine/

6 Gre za Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, Seznam nesnovne kulturne dediščine, ki jo je nujno nemudoma zavarovati, in Register dobrih praks varovanja nesnovne kulturne dediščine.

Na plenarni seji, ki je bila v sredo, 23. septembra 2015, smo strnili pričakovanja ter analizirali zastavljene in uresničene cilje konference. Do določenih zaključkov so prišle tudi posamezne sekcije. Iz predstavljenih referatov je bilo razvidno, da se na različnih koncih sveta srečujemo s prvimi nesnovne kulturne dediščine, ki so si med seboj zelo podobne. Dediščina je med ljudmi lahko dobro zakoreninjena, a če posamezni nosilci in širše lokalne skupnosti te dediščine ne prepoznajo kot pomembne za lastno okolje in svojo identiteto, dediščina ne more preživeti v svetu, kjer ima glavno vlogo globalizacija. Prav kompleksnost in raznolikost dediščine ji omogočata obstanek.

Udeleženci konference smo se strinjali, da nesnovno kulturno dediščino težko obravnavamo brez upoštevanja snovne dediščine. Vsekakor velja tudi obratno, saj snovna brez nesnovne ne bi obstajala. Upravljanje nesnovne kulturne dediščine ne more in ne sme potekati brez sodelovanja njenih lastnikov – nosilcev, ki s to dediščino živijo, jo razvijajo in stalno spreminjajo. Raziskovalci pa smo tisti, ki stanje na terenu le od daleč spremljamo in sledimo njegovemu razvoju, nikakor pa dediščinskih prvin ne smemo formalizirati.

Ugotovili smo tudi, da je zastavljen model posveta, ki ga sestavljajo predstavitve, razprave in končno srečanje, dober model, ki omogoča povezovanje med udeleženci, izmenjavo njihovih znanj, mnenj in izkušenj ter nadaljnje sodelovanje pri spoznavanju in varovanju nesnovne kulturne dediščine v posameznih državah.

Povzetki predstavljenih referatov so objavljeni v zborniku *Sharing Cultures 2015: 4th International Conference on Intangible Heritage*, ki mu je kot e-knjiga dodana zgoščenka z vsemi referati.

